
Dato	21. marts 2019
Sagsbehandler	Søren Peter Kongsted
Mail	spk@vd.dk
Telefon	+45 7244 3113
Dokument	18/05592
Side	1/7

Istandsættelse og status for P-vej

Kommunens sagsnr. 17/162

I brev af 4. april 2018 har Advokatfirma på vegne af B klaget til Vejdirektoratet over Vordingborg Kommunes afgørelse af 12. marts 2018 om istandsættelse af P-vej. Konkret har de klaget over, at kommunen anser vejen for at have status af privat fællesvej.

Vi har i e-mail af 26. februar 2019 fremsendt vores udkast af samme dato til afgørelse, og vi har i den forbindelse modtaget kommunens bemærkninger i e-mail af 4. marts 2019.

Da disse ikke tilføjer sagen nye oplysninger, opretholder vi vores udkast til afgørelse og træffer følgende afgørelse:

Vores afgørelse

Vejdirektoratet har truffet afgørelse efter § 6, stk. 1, nr. 2, i bekendtgørelse om Vejdirektoratets opgaver og beføjelser¹.

Vi ophæver kommunens afgørelse af 12. marts 2018, da vi ikke finder, at kommunen har iagttaget det forvaltningsretlige undersøgelsesprincip på en tilstrækkelig måde.

Klagepunkterne

Til støtte for klagen har Advokatfirma særligt oplyst, at:

- vejen har status af offentlig vej, hvorfor kommunens afgørelse er ugyldig
- vejen i mands minde har været vedligeholdt af kommunen
- tidligere medarbejdere hos kommunen (vejformænd, stadsingeniører, kommuneingeniører m.fl.) altid har betragtet vejen som offentlig
- beboerne ud til vejen ligeledes altid har betragtet vejen som offentlig
- vejbelysningen på vejen er offentlig

¹ Transport- og Bygningsministeriets bekendtgørelse nr. 121 af 8. februar 2016 om opgaver og beføjelser i Vejdirektoratet, som ændret ved bekendtgørelse nr. 1636 af 15. december 2016 og bekendtgørelse nr. 1207 af 5. oktober 2018.

- kommunen tilbage i 1977/1978 har lukket en del af vejen uden at partshøre beboerne til vejen
- placeringen af genforeningsstenen ligeledes taler for, at vejen er offentlig (med oprindelig status af sognevej).

Baggrund

P-vej ligger i landsbysamfundet. De private fællesveje i B administreres af Vordingborg Kommune – som vejmyndighed – efter reglerne i privatvejslovens § 4 om private fællesveje på landet.

P-vej er en cirka 300 meter lang forbindelsesvej mellem S-vej (mod øst) og N-vej (mod vest). Langs forbindelsesvejen er der to mindre stikveje, der ligeledes er en del af P-vej. Hertil kommer en række indkørsler samt et offentligt p-areal.

Forbindelsesvejen er udskilt i matriklen med et litranummer (litra 7000l), og ud fra den løber den ene af stikvejene over to private ejendomme (matr. nr. b og h). Den anden stikvej er den i sagen omhandlede, og den udgør et omvendt "L" ved Kirke. Hvor den nord-syd-gående del af denne vej ligger på matr. nr. a, er den øst-vest-gående del udskilt i matriklen med litranummer (7000g). Kun selve forbindelsesvejen har efter kommunens opfattelse status af offentlig vej, jf. vejlovens² § 3, nr. 2, hvorimod de to stikveje er registreret i CVF-registret som private fællesveje.

Såvel den østligste del af forbindelsesvejen, P-vej, som den del af S-vej, der løber mellem N-vej og umiddelbart nord for S-vej, ligger også på matr. nr. a, og som efter kommunens oplysninger er "gadejord"³.

Kommunen finder ikke, at den korte stikvej mellem P-vej og S-vej (via kirken) er i en god og forsvarlig stand, hvorfor den skal istandsættes.

Menighedsrådet, hvis ejendom (kirken) grænser til stikvejen, mener ikke, at der er tale om en privat fællesvej, men en offentlig vej. De har derfor klaget over kommunens afgørelse om istandsættelse af vejen, og at de tilgrænsende ejendomme skal afholde udgifterne hertil.

Såvel menighedsrådet som kommunen har under klagesagen indsendt en række dokumenter og oplysninger, der skal bruges til at afdække stikvejens retlige status på matr. nr. a og litra 7000g.

Hvad Vejdirektoratet kan tage stilling til

Vi kan som klagemyndighed alene tage stilling til, om en afgørelse truffet af kommunen efter bestemmelser i vejlovgivningen⁴, her privatvejsloven⁵, er lovlig. Men vi kan ikke tage stilling til kommunens vurderinger (skøn) inden for lovens rammer. Det følger af privatvejslovens § 87, stk. 2.

² Lov nr. 1520 af 27. december 2014 om offentlige veje m.v., som ændret ved lov nr. 1895 af 29. december 2015, lov nr. 658 af 8. juni 2016 og ved § 4 i lov nr. 175 af 21. februar 2017.

³ Af tingbogsattest af 20. november 2018 fremgår det, at matr. nr. a hedder "B-Gade", og den samlede matrikel er på i alt 6.608 m². Hele matriklen er vej.

⁴ Vejloven og privatvejsloven.

Det betyder, at vi kan vurdere, om kommunen har fulgt vejlovgivningen, forvaltningsloven⁶ og almindelige forvaltningsretlige regler⁷, men ikke om kommunen har iagttaget god forvaltningssskik.

Vi kan således ikke tage stilling til, om kommunens afgørelse er rimelig eller hensigtsmæssig, ligesom vi heller ikke kan tage stilling til privatretlige spørgsmål, ex. om en vej *har* status af privat fællesvej. Vi kan dog vurdere, om en kommune har tilstrækkeligt grundlag til at administrere en vej som privat fællesvej.

Det er en forudsætning for, at kommunen kan træffe afgørelser om forhold på private fællesveje, at der dermed *er* tale om en privat fællesvej.

Definition af offentlige veje og private fællesveje samt gadejord

Offentlige veje

Ved offentlige veje forstås de veje, gader, broer og pladser, der er åbne for almindelig færdsel, og som administreres af staten (Vejdirektoratet) eller kommunerne i henhold til lov om offentlige veje. Det fremgår af vejlovens § 3, nr. 2, og af privatvejslovens § 10, nr. 1.

Kommunen bestemmer, hvilke nye kommuneveje der skal anlægges, og hvilke bestående kommuneveje der skal nedlægges. Kommunen kan optage private fællesveje som kommuneveje. Det fremgår af vejlovens § 15.

Ifølge vejlovens § 17, stk. 1, skal kommunen føre en fortegnelse over dens offentlige veje.

I henhold til § 1 i vejbestyrelsesloven⁸, som blev ophævet ved vejlovens ikrafttræden den 1. april 1972, forstås ved offentlige veje de veje m.m., der er optaget på det i denne lovs § 8 omhandlede vejregister⁹. Det var således kun veje optaget på dette register, der efter denne lov var offentlige.

En forudsætning for, at en vej i dag er offentlig vej, er, at den enten før 1. april 1972 var optaget i vejregistret, jf. vejbestyrelseslovens § 8, eller efterfølgende af kommunen er optaget som offentlig vej i medfør af vejlovens § 15.

Offentlige veje har siden 1957 skullet udskilles i matriklen, hvilket i praksis betyder, at de på et matrikelkort noteres med et litranummer (et bogstav). Det forhold, at en vej er udskilt i matriklen, kan derfor være et indicium for, at vejen er en offentlig vej. Men det er ikke det endelige bevis.

Hvis en vej ikke er en offentlig vej efter denne definition, er den en privat vej.

⁵ Lov om private fællesveje, lovbekendtgørelse nr. 1234 af 4. november 2015, som ændret ved § 5 i lov nr. 175 af 21. februar 2017.

⁶ Lovbekendtgørelse nr. 433 af 22. april 2014, som ændret ved lov nr. 503 af 23. maj 2018.

⁷ Eksempelvis det forvaltningsretlige undersøgelsesprincip.

⁸ Lov nr. 95 af 29. marts 1957.

⁹ I dag vejlovens § 17, stk. 1.

Private fællesveje

En privat fællesvej er en vej, der ligger på en ejendom, der ejes af én ejer, og som ejeren af en anden ejendom har ret til at bruge som færdselsareal. Den ret, som ejeren af denne anden ejendom har til sådan en vej, er en vejret. Og den, der har en vejret, er vejberettiget. Det fremgår af privatvejslovens § 10, nr. 3.

Kommunen, der er vejmyndighed for de private fællesveje i kommunen¹⁰, skal ifølge privatvejslovens § 25, stk. 1, føre en fortegnelse over de private fællesveje og udlagte private fællesveje i by og bymæssigt område.

Kommunens fortegnelse er dog ikke det endelige bevis for en vejs retlige status som privat fællesvej.

Bestemmelsen i § 25, stk. 1, finder ikke anvendelse for private fællesveje på landet.

Gadejord

Gadejord¹¹ er en ældre betegnelse for et indhegnet eller på anden måde begrænset jordstykke, der anvendes til fælles formål, ex. et græsningsareal. Der kan også være tale om et areal, hvor en landsbygade eller et gadekær ligger på.

Oprindeligt tilhørte gadejord – i princippet – fællesskabet af lodsejere i det pågældende ejerlav. Ved en ændring af udstykningsloven i 1991 fik kommunerne mulighed for at få dom for ejendomsretten til arealerne, hvis ikke andre kunne gøre en begrundet ejendomsret gældende.

Selvom der oftest er tale om, at vejarealer på gadejord har status af privat fællesvej, er der intet til hindrer for, at der på gadejord ligger en offentlig vej.

Gadejord er ikke reguleret i vejlovgivningen, herunder i privatvejsloven.

Vores vurdering

Hvad har vi taget stilling til med denne afgørelse?

Indledningsvis har vi noteret os, at klagen ikke vedrører kommunens afgørelse efter bestemmelserne i privatvejslovens kapitel 9, §§ 44-55 om istandsættelse, her af stikvejen på matr. nr. a og litra 7000g. Klagen går alene på, at kommunen ikke har hjemmel til at træffe en sådan afgørelse, da stikvejen efter klagers vurdering har status af offentlig vej.

Vi har med denne afgørelse dermed ikke taget stilling til det materielle indhold af kommunens afgørelse af 12. marts 2018, men alene til spørgsmålet om stikvejens retlige status, dvs. om kommunen har den fornødne hjemmel til at træffe en afgørelse om istandsættelse af stikvejen.

Spørgsmålet om status for stikvejen

¹⁰ Jf. privatvejslovens § 1, stk. 2.

¹¹ Begrebet "gadejord" har sin historiske oprindelse i forholdene før landboreformerne i sidste halvdel af 1700-tallet, og hvor der skete en større udskiftning af landbrugsjorderne. Begrebet "gadejord" dækker således kun over en del af de fællesarealer, der lå tilbage efter jordudskiftningen.

Som ovenfor anført kan vi ikke tage stilling til, om en vej har status af privat fællesvej, og hvem der i så fald er vejberettiget til den. Men vi kan tage stilling til, om kommunen har tilstrækkeligt grundlag for at administrere vejen som en privat fællesvej.

Vi må indledningsvis lægge til grund, at der til stikvejen grænser fire ejendomme, herunder Skolen,¹² der er i kommunal eje, kirken¹³ samt to private beboelsesejendomme¹⁴. Da den ene beboelsesejendom er et dødsbo, og da den anden beboelsesejendom er fraflyttet, er der reelt alene tale om en tvist (uenighed) om stikvejens status mellem kirken v/menighedsrådet og kommunen.

Ud fra de indkomne oplysninger må vi lægge til grund, at kommunen ikke anerkender, at stikvejen er offentlig vej, idet den ikke ses optaget i kommunens vejregister som offentlig vej¹⁵. Det forhold, at kommunen gennem en længere årrække har stået for vejbelysningen på stikvejen, ændrer ifølge kommunen heller ikke på dette, da den i de senere år netop har ændret praksis på dette område ved at overdrage vejbelysningen på de private fællesveje til de private grundejere¹⁶. Og kommunen anerkender heller ikke, at stikvejen er offentlig, selvom man fra kommunens side ikke vil afvise, at den daværende Præstø Kommune har vedligeholdt vejen gennem alle årene op til kommunalreformen i 2006/2007¹⁷.

Modsat må vi lægge til grund, at kommunen ikke har kunnet tilvejebringe oplysninger om tidligere afgørelser om istandsættelse og vedligeholdelse af stikvejen, ligesom kommunen ikke har kunnet tilvejebringe (historiske) oplysninger fra Geodatastyrelsen om stikvejen, eller hvorfor der på en del af stikvejen er sket en udskillelse i matriklen (matr. nr. 7000g), jf. vejlovens §§ 60 og 61, og som netop indikerer, at der er tale om offentligt vejareal. I spørgsmålet om kommunens vejret til stikvejen (på matr. nr. a) har kommunen alene henvist til arealets status som gadejord, og at det ikke uden en ejendomsdom kan fastslås, hvem der har adkomst til vejen. Der foreligger således ikke en vejretsaftale.

Endvidere har vi noteret os oplysningerne fra den tidligere vejformand fra teknisk forvaltning i Præstø Kommune, om at den løbende vedligeholdelse af stikvejen – for så vidt angår den del, der er gadejord (matr. nr. a) – påhvilede den daværende Præstø Kommune i perioden mellem de to kommunesammenlægninger, dvs. mellem 1970 og 2007.

I samme forbindelse har vi noteret os, at matr. nr. a består af i alt 6.608 m² vejeareal, hvoraf kun en mindre del er privat fællesvej¹⁸, men at kommunen i den forbindelse ikke har kunnet oplyse nær-

¹² P-vej 11.

¹³ P-vej 5A.

¹⁴ Henholdsvis P-vej 13 og S-vej 17.

¹⁵ Oplysningerne i vejregistret går tilbage til 1982.

¹⁶ Jf. privatvejslovens § 59.

¹⁷ Undtagelsen hertil er kommunens vintervedligeholdelse foran skolen. Denne vedligeholdelse er dog holdt adskilt fra kommunens vintervedligeholdelse af de offentlige veje, herunder med særskilt økonomi, mandskab og materiel, jf. intern aftale med kommunens Afdeling for Skoler.

¹⁸ Den øvrige – langt større – del består af offentligt vejareal (P-vej og S-vej).

mere om baggrunden for opdelingen mellem offentligt vejareal og privat fællesvejsareal på den pågældende gadejordsmatrikel, dvs. hvornår det er blevet besluttet at dele gadejordsarealet op i offentligt vejareal og privat fællesvejsareal. I den forbindelse har kommunen netop heller ikke kunnet tilvejebringe oplysninger om, hvorfor den øvrige del af stikvejen er udskilt i matriklen, jf. ovenfor, eller hvem der har stået for lukningen af denne del af stikvejen mod S-vej omkring 1977/1978, og hvorfor.

Der er efter vores opfattelse således umiddelbart en række forhold, der peger mod, at status for stikvejen på matr. nr. a og litra 7000g grundlæggende er uafklaret.

Vi har i den forbindelse lagt særlig vægt på de uafklarede forhold omkring den manglende historik for stikvejen, herunder baggrunden for udskillelse af en del af vejarealet, fordelingen af gadejorden i privat fællesvej og offentlig vej, den manglende vejretsaftale samt oplysningerne fra såvel en tidligere ledende medarbejder i den daværende Præstø Kommune som Vordingborg Kommunes egne oplysninger om, at vejen *har* været vedligeholdt i en lang årrække af kommunen.

I den forbindelse kan vi tilføje, at selvom det må formodes, at de veje, der er optaget på kommunens vejregister over offentlige veje, vitterlig er offentlige veje, så er bestemmelsen i vejlovens § 17, stk. 1, ikke til hindrer for fejl i opdateringen, dvs. at offentlige veje på grund af forglemmelse eller lign. ikke er blevet optaget i registret.

Til sammenligning er det heller ikke ensbetydende med, at en vej ikke er en privat fællesvej, blot fordi den ikke er optaget i kommunens vejregister over private fællesveje i byer og bymæssige områder, jf. privatvejslovens § 25, stk. 1.

Vi finder ud fra sagens oplysninger derfor, at der må antages at være tvivl om, hvorvidt Vordingborg Kommune berettiget har administreret – og fortsat administrerer – stikvejen på matr. nr. a og litra 7000g som en privat fællesvej.

Det forhold, at Geodatastyrelsen har undersøgt historikken bag matr. nr. a og litra 7000g, ændrer ikke på dette.

Vi har i den forbindelse noteret os, at undersøgelserne viser, at det fortsat er uafklaret, hvorvidt den del af matr. nr. a, der ligger mellem matr. nr. 2 og 56 samt 72 er offentlig vej eller privat fællesvej.

Selvom en større del af P-vej er blevet udskilt i 1992 med litra 7000l, så er der fortsat ingen nærmere oplysninger om, hvordan vejstatus herefter er blevet fastlagt for matr. nr. a, idet matriklen både indeholder en del af selve P-vej, stikvej til P-vej samt S-vej.

Det gælder også for den del af P-vej, der ligger på litra 7000g. Undersøgelserne hos Geodatastyrelsen viser, at udskillelsen er sket i 1966 (fra ejendommene, matr. nr. 70 og 71, og at kommunalbestyrelsen i denne sag erklærer, *"at der ikke sker ændring af stirettigheder ved overførsel af et areal til det offentlige vejareal og parkeringsplads."*

Ud fra disse oplysninger kan det ikke afvises, at såvel arealet mellem matr. nr. 2 og 56 samt 72 som arealet på litra 7000g *kan* have status af offentlig vej.

Undersøgelsesprincippet

Efter det forvaltningsretlige undersøgelsesprincip påhviler det den kompetente myndighed at oplyse og undersøge en sag så langt, som det er nødvendigt for at træffe en forsvarlig og lovlig afgørelse. Hvis en sag ikke er tilstrækkeligt undersøgt og oplyst, bliver afgørelsen som hovedregel ugyldig.

Der kan ikke opstilles nogen almindelig regel om, hvilke oplysninger og undersøgelser, der er nødvendige for at træffe afgørelse i en sag. Oplysningen af de faktiske omstændigheder styres i første række af det retsgrundlag, som afgørelsen søges truffet efter.

Det er et grundlæggende princip i dansk forvaltningsret, at det påhviler den enkelte forvaltningsmyndighed selv, eventuelt i samarbejde med andre myndigheder, at fremskaffe de fornødne oplysninger om den foreliggende sag eller at foranledige, at private, navnlig parterne, medvirker til sagens oplysning, således at der kan træffes den materielt rigtige afgørelse. I sidste ende påhviler det myndigheden, at sagen er undersøgt tilstrækkeligt.

Kommunen ses med afgørelsen af 12. marts 2018 om istandsættelse af stikvejen dermed ikke at have iagttaget det forvaltningsretlige undersøgelsesprincip, dvs. undersøgt en sag så langt, at den kan træffe en lovlig og forsvarlig afgørelse i denne sag.

Vores afgørelse

Vi ophæver kommunens afgørelse af 12. marts 2018, da vi ikke finder, at kommunen har iagttaget det forvaltningsretlige undersøgelsesprincip på en tilstrækkelig måde.

Vi foretager os ikke mere i sagen.

I er velkomne til at kontakte undertegnede, hvis I har spørgsmål.

Vi forbeholder os ret til at offentliggøre denne afgørelse på vores hjemmeside i anonymiseret form under iagttagelse af databeskyttelsesforordningen¹⁹ og databeskyttelseslovens²⁰ bestemmelser.

¹⁹ EP og Rfor 2016/679/EU af 27. april 2016 – med virkning fra 25. maj 2018

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R0679&from=DA>

²⁰ Lov nr. 502 af 23. maj 2018 om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=201319>